

Către: PREȘEDINȚIA ROMÂNIEI

În atenția: Excelenței sale domnului KLAUS-WERNER IOHANNIS, Președinte al României

Referitor la: Proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.79/2021 pentru modificarea Legii nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, respectiv [PL-x nr. 359](#) din 14 septembrie 2021 adoptat în Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, în data de 15.12.2021 și care urmează să vă fie trimis spre promulgare

27 decembrie 2021

Stimate domnule Președinte,

În temeiul art. 25 alin.(1) lit. c) din legea nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, Ordinul Arhitecților din România vă înaintează rugămintea de a nu promulga legea respectivă cu solicitarea ca în baza art. 146 lit. a) din Constituție să sesizați Curtea Constituțională a României pentru a efectua controlul de constituționalitate a legii înainte de promulgare, ori în cazul în care considerați această solicitare neîntemeiată, vă rugăm ca în baza art. 77 alin. (2) din Constituția României să transmiteți spre reexaminare forma actuală a legii adoptate care va determina o deprofesionalizare a personalului din administrația publică și va influența întregul proces de dezvoltare armonioasă și durabilă a teritoriului național, pentru următoarele motive:

I. Motive privind neconstituționalitatea proiectului legislativ

1.1 Încălcarea art. 141 privind Consiliul Economic și Social raportat la art. 1 alin. (5) din Constituția României

Conform art. 141 din Constituția României, "Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare".

Iar, potrivit legii nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social **este obligatoriu solicitarea unui aviz consultativ** pentru proiectele de acte normative inițiate de Guvern pentru domeniile specificate la art. 2 alin. (2) din lege, printre care se regăsesc la lit. d) și domeniile privind dezvoltarea rurală, protecția mediului și dezvoltarea durabilă, relevante soluțiilor legislative propuse prin Ordonanța de

Urgență a Guvernului nr. 79/2021, din prisma obiectului său care aduce modificări semnificative privind condițiile de ocupare a funcției de arhitect-șef.

De asemenea, potrivit art.5 lit. a) din același act normativ „Consiliul Economic și Social exercită următoarele atribuții: a) avizează proiectele de acte normative din domeniile de specialitate prevăzute la art.2 alin.(2), inițiate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților și senatorilor, invitând inițiatorii la dezbateră actelor normative.”

”ART. 2

(1) Consiliul Economic și Social este consultat obligatoriu asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative.

(2) Domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și Social sunt:(...)

c) relațiile de muncă, protecția socială, politicile salariale și egalitatea de șanse și de tratament;

d) agricultură, dezvoltare rurală, protecția mediului și dezvoltare durabilă (...)”

Din analiza documentelor aferente inițiativei legislative criticate, publicate pe site-ul Senatului și al Camerei Deputaților, reiese că nu a fost solicitat avizul Consiliului Economic și Social, atât în cursul procedurii de elaborare și adoptare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 79/2021, cât și în procesul de legiferare parcurs la nivelul Parlamentului pentru aprobarea respectivei ordonanțe.

Singura mențiune referitoare la avizul acestui organism se regăsește în expunerea de motive, la secțiunea a 6-a ”Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ”, punctul 5, din caseta dreaptă, în care se prezintă avizele care pot fi solicitate. Cu toate acestea, în secțiunea corelativă din coloana stângă în care au fost înregistrate precizările inițiatorului nu se indică nicio adresă care să dovedească că s-a solicitat avizul CES, ori că acesta a acordat un aviz.

De asemenea, în avizul emis, Consiliul Legislativ atrage atenția asupra neavizării proiectului legislativ de către Consiliul Economic și Social: *”În ceea ce privește avizarea proiectului de către autoritățile implicate în aplicarea sa, menționăm că acesta nu este însoțit de avizul Consiliului Economic și Social, deși în documentul de motivare, Secțiunea a 6-a, pct.5, se precizează că proiectul ”necesită avizul” acestui organism.”*

În jurisprudența Curții Constituționale, s-a stabilit că legea este neconstituțională în măsura în care nu s-a solicitat avizul Consiliului Economic și Social, întrucât consultarea acestui organ este obligatorie în privința actelor normative cu impact asupra domeniilor de competență a Consiliului. În acest sens, în decizia nr. 139/2019 Curtea Constituțională a statuat că *”principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art.1 alin.(3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică”,* însă, prin aceeași decizie, se admite că : *”Desigur că, așa cum se arată și în punctul de vedere transmis de Camera Deputaților, nu este obligatorie și obținerea unui aviz, iar procedura legislativă nu poate fi obstrucționată de pasivitatea autorităților avizatoare. Însă, în cauză, un astfel de aviz nu a fost solicitat. Ca urmare, având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Economic și Social este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport de prevederile art.1 alin.(3) și (5), coroborate cu cele ale art.141 din Constituție.”*

1.2 Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituția României raportat la art. 31 și urm. din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative

Curtea Constituțională a reținut, în mai multe rânduri, că respectarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative constituie un veritabil criteriu de constituționalitate prin raportare la aplicarea art. 1 alin. (5) din Constituție. În acest sens, prin Decizia nr. 26/2012, Curtea Constituțională a statuat următoarele: *"Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară."*

Astfel, din studierea expunerii de motive care fundamentează legea pentru aprobarea OUG nr. 79/2021 constatăm că aceasta conține o serie de erori grave, precum utilizarea de date neactualizate, trunchiate sau chiar false.

Din adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici nr. 33555/2021 din 09.09.2021 transmisă Ordinului rezultă că funcțiile de arhitect-șef sunt ocupate în mod semnificativ diferit față de datele prezentate în nota de fundamentare care însoțește proiectul de OUG, în preambulul Ordonanței de Urgență nr. 79/2021 și în expunerea de motive privind Proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de Urgență nr. 79/2021, după cum urmează:

- La nivelul județelor: Față de datele din fundamentarea OUG 79/2021: *"... în cele 41 de județe funcția de arhitect-șef este ocupată pe perioadă nedeterminată sau pe perioadă determinată în doar 27 de județe"*, ANFP precizează că sunt 32 de județe în care funcția de arhitect-șef este ocupată sau temporar ocupată (26 de județe în care este ocupată pe perioada nedeterminată și 6 județe în care este temporar ocupată).
- La nivelul municipiilor: Față de datele din fundamentarea OUG 79/2021: *"...din cele 103 municipii funcția de arhitect-șef este ocupată pe perioadă nedeterminată sau pe perioadă determinată în doar 54 de municipii"*, ANFP precizează că sunt 61 de municipii în care funcția de arhitect-șef este ocupată sau temporar ocupată (49 de municipii în care este ocupată pe perioada nedeterminată și 12 municipii în care este temporar ocupată).
- La nivelul orașelor: Față de datele din fundamentarea OUG 79/2021: *"...din cele 6 sectoare ale municipiului București în 4 sectoare este ocupată pe perioadă nedeterminată sau pe perioadă determinată funcția de arhitect șef"*, ANFP precizează că sunt 5 sectoare în care funcția de arhitect-șef este ocupată sau temporar ocupată (în Sectoarele 2, 3, 4 și 6 este ocupată; în Sectorul 1 este temporar ocupată).
- La nivelul comunelor: Față de datele din fundamentarea OUG 79/2021: *"...iar din cele 2862 de comune funcția de arhitect-șef este ocupată pe perioadă nedeterminată sau pe perioadă determinată în doar 19 din acestea"*, ANFP precizează că sunt 19 comune în care funcția de arhitect-șef este ocupată sau temporar ocupată din totalul de 71 de comune care au în organigramă funcția de arhitect-șef.

Astfel, se constată că datele statistice care au stat la baza emiterii OUG nr. 79/2021 sunt incorecte, drept pentru care concluziile privind necesarul real de specialiști pentru ocuparea funcției de arhitect-șef sunt greșite și induc în eroare atât factorii de decizie cât și publicul larg (*pentru o analiză detaliată privind situația specialiștilor care pot ocupa funcția de arhitect-șef în raport cu disponibilitatea funcțiilor în teritoriu, a se consulta anexa nr. 1*)

În aceeași măsură apreciem eronate argumentele care arată că *"Potrivit analizelor făcute de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, există la nivelul autorităților administrației publice locale un deficit important de specialiști în domeniile urbanism, arhitectură și construcții"* și că *"în lipsa unei măsuri urgente plaja de recrutare a persoanelor pentru funcția de arhitect-șef este semnificativ de redusă"* întrucât numărul persoanelor care pot ocupa funcția de arhitect șef în condițiile legii nr. 350/2001 stabilite înainte de aprobarea OUG nr. 79/2021 este raportat în mod greșit la numărul total al unităților administrativ-teritoriale.

Un astfel de raport abstract/ideal nu ține cont de realitatea din țară întrucât nu ia în considerare că nevoile unităților administrativ-teritoriale sunt diferite, respectiv nu toate acestea au nevoie de arhitect-șef propriu, ca angajat al aparatului de specialitate al primarului, întrucât nu toate au același volum de muncă și aceeași dinamică de dezvoltare. Respectiv, există comune care emit un număr mai mare de autorizații decât unele municipii reședințe de județ și, în același timp, există o majoritate zdrobitoare de comune care emit mai puțin de 10 autorizații de construcții pe an (*cu titlu de exemplu, a se vedea fig. 1-4 din anexa nr. 2*).

Mai mult, în raportul propus în expunerea de motive nu se iau în calcul mijloacele alternative prin care unitățile administrativ-teritoriale care au o dezvoltare mai lentă sau nu au în cadrul aparatului de specialitate un arhitect-șef, fie pot să se asocieze și să asigure serviciile specifice prin intermediul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară constituită în condițiile legii, fie să colaboreze cu structura de specialitate de la nivelul județului sau al municipiului București, pentru sectoarele acestuia, în baza unor convenții, potrivit legii.

În această lumină, concluzionăm că expunerea de motive este neclară, eronată și insuficientă în raport cu soluțiile propuse prin proiectul de lege criticat, fapt care, în opinia noastră, încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituția României raportat la art. 30 și urm. din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

1.3 Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituția României raportat la art. 30 din legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative

Potrivit argumentației arătate la punctele anterioare, întărită prin dispozițiile art. 3 din Legea 24/2000, se înțelege că respectarea normelor de tehnică legislativă este obligatorie la elaborarea proiectelor de lege de către Guvern și a propunerilor legislative aparținând deputaților, senatorilor sau cetățenilor, în cadrul exercitării dreptului la inițiativă legislativă, la elaborarea și adoptarea ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, precum și la elaborarea și adoptarea actelor normative ale celorlalte autorități cu asemenea atribuții.

Astfel, conform art. 30 alin. (1) din aceeași lege se constată că în cazul proiectelor de lege de aprobare a ordonanțelor emise de Guvern, acestea trebuie să fie însoțite de studii de impact.

"Art. 30: Instrumentele de prezentare și motivare

(1) *Proiectele de acte normative trebuie însoțite de următoarele documente de motivare:*

(...)

d) **studii de impact - în cazul proiectelor de legi de importanță și complexitate deosebită și al proiectelor de legi de aprobare a ordonanțelor emise de Guvern în temeiul unei legi de abilitare și supuse aprobării Parlamentului.**

Cu toate acestea, din analiza documentelor disponibile pe site-ul Senatului și cel al Camerei Deputaților nu am găsit un studiu de impact care să evalueze efectele pe care legea urmează să le producă.

Lipsa studiului de impact privind proiectul de lege de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 79/2021 echivalează cu lipsa unei fundamentări și motivări reale a reglementării, astfel încât nu se poate reține că, în urma reluării procesului legislativ, legea întrunește condițiile de constituționalitate.

Apreciem că, prin conținutul său, expunerea de motive nu poate suplini în vreun fel un studiu de impact obiectiv și științific, deoarece ea exprimă doar o anumită viziune, ideologie politică și economică a inițiatorilor.

În acest sens s-a exprimat și Curtea Constituțională care în decizia nr. 69/2021 stabilește că: *"obligația de a însoți proiectele de acte normative de o expunere de motive este distinctă de obligația de a însoți proiectele de acte normative de un studiu de impact (...). 92. Prin urmare, întocmirea studiului de impact este o obligație cu o aplicabilitate mai restrânsă decât obligația privind expunerea de motive."*

Atragem atenția că în absența unui studiu de impact, legea criticată este viciată dintr-o dublă perspectivă. În primul rând, în condițiile în care nu este furnizată o analiză care să probeze faptul că există un deficit de persoane specializate pentru ocuparea funcției de arhitect șef, rezultă că adoptarea acestei legi nu este necesară. În al doilea rând, nu se justifică de ce specializarea de inginer în inginerie economică în construcții este considerată oportună pentru a completa lista specialităților care pot ocupa funcția de arhitect-șef, or fără această justificare, necesitatea modificărilor propuse nu poate fi evaluată în mod corect.

I.4 Încălcarea principiului securității juridice, reglementat prin art. 1 alin. (3) din Constituția României raportat la legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative

La articolul I punctul 1, alineatele (9) – (11) ale articolului 36 din legea 350/2001, prin legea de aprobare a OUG nr.79/2021 se stabilește că:

*„În vederea profesionalizării și asigurării structurilor de specialitate necesare dezvoltării coerente și durabile, municipiile, orașele și comunele care nu pot asigura organizarea structurii de specialitate în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului în cadrul aparatului propriu pot constitui asociații de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, împreună cu alte comune, orașe sau municipii, în vederea asigurării furnizării în comun a serviciilor publice privind planificarea urbană și teritorială, eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire. **Specialiștii din cadrul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, care prestează servicii în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, exercită prerogative de putere publică și pot semna***

documentele emise sau întocmite în numele autorităților administrației publice locale pentru care asigură serviciile publice respective.”

De asemenea, la alineatul (6) al art. 36¹ din legea 350/2001, OUG nr.79/2021 modifică legea în sensul:

*”Prin derogare de la prevederile art. 370 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, **personalul de la nivelul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară sau de la nivelul structurilor județene cu personalitate juridică ale structurilor asociative ori de la nivelul structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, respectiv prin cooperare între unități administrativ teritoriale, care realizează activitățile prevăzute la alin. (5), exercită prerogative de putere publică și pot semna documentațiile, procesele-verbale, avizele, certificatele și autorizațiile emise sau întocmite în numele autorităților administrației publice locale.”***

În același timp, art. 4 legea nr. 50/1991 stabilește că:

” Autorizațiile de construire se emit de președinții consiliilor județene, de primarul general al municipiului București, de primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, ai orașelor și comunelor pentru executarea lucrărilor definite la art. 3, după cum urmează:

a) de președinții consiliilor județene, cu avizul primarilor, pentru lucrările care se execută:

1. pe terenuri care depășesc limita unei unități administrativ-teritoriale;

2. în intravilanul și extravilanul unităților administrativ-teritoriale ale căror primării nu au niciun angajat - funcționar public cu atribuții în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și autorizării executării lucrărilor de construcții, în structurile de specialitate organizate conform legii;

(...)

e) de primarii unităților administrativ-teritoriale care au în aparatul de specialitate angajați - funcționari publici cu atribuții în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și autorizării executării lucrărilor de construcții pentru lucrările care se execută:

1. în teritoriul administrativ al acestora, cu excepția celor prevăzute la lit. a)pct. 1;

2. la construcțiile reprezentând monumente istorice clasate sau aflate în procedura de clasare potrivit legii, aflate pe teritoriul administrativ, în condițiile art. 10 lit. a) și ale art. 45 alin. (4) și cu avizul arhitectului-șef al județului”.

Astfel, din analiza prevederilor legale de mai sus, distingem că în situația în care la nivelul unităților administrativ teritoriale ale căror primării nu au niciun angajat - funcționar public cu atribuții în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și autorizării executării lucrărilor de construcții, autorizația de construire nu va putea fi semnată de către reprezentanții ADI întrucât aceștia nu au calitatea de funcționar public, ci potrivit art. 4 din legea nr. 50/1991, autorizația va fi semnată de către președinții consiliilor județene, cu avizul primarului.

Astfel, atragem atenția asupra faptului că prin legea de aprobare a OUG nr. 79/2021 se creează un paralelism legislativ determinat de existența unei suprapuneri între cele două soluții normative cuprinse în două legi menționate mai sus, aspect care contravine art.1 alin.(5) din Constituție.

Referitor la existența paralelismului legislativ, din jurisprudența Curții Constituționale se rețin următoarele:

Curtea Constituțională a statuat prin decizia 594/2020 că "Dacă o lege care are același obiect de reglementare cu un act normativ în vigoare nu prevede vreo dispoziție referitoare la soluționarea conflictului între aceste acte normative, generează situații de instabilitate și incoerență legislativă, cu consecințe negative asupra aplicării legii la cazurile concrete, din moment ce promovează soluții legislative necorelate cu legislația în vigoare".

Într-o altă cauză, Curtea a adăugat că „există paralelism legislativ atât în situația în care se reglementează identic într-o anumită sferă a relațiilor sociale, cât și atunci când aceeași problemă este reglementată diferit” așa cum s-a procedat și în cazul de față.

Totodată, în jurisprudența sa recentă, Curtea, prin Decizia nr.154/2020, a statuat că un paralelism legislativ poate fi reținut în condițiile în care există „atât o suprapunere în privința obiectului de reglementare, cât și a termenelor avute în vedere de legiuitorul primar și, respectiv, delegat, fără ca legea adoptată să realizeze vreo corelare sub acest aspect cu ordonanța de urgență a Guvernului în vigoare. Nu este prevăzută vreo abrogare expresă și nici nu s-ar putea susține abrogarea implicită a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.29/2020 ca efect al intrării în vigoare a legii”

II. Motive privind oportunitatea modificărilor introduse prin Legea de aprobare a OUG nr. 79/2021

II.1 La momentul inițierii proiectului de OUG, în Parlament exista deja în dezbatere un proiect de lege care avea același obiect și scop

În acest sens, arătăm că *proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.79/2021 pentru modificarea Legii nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului* a fost adoptată deși conține dispoziții aproape identice cu cele ale unui alt proiect de lege aflat deja în dezbaterile Parlamentului, respectiv *Proiectul de Lege pentru modificarea art. 36¹ din Legea nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, înregistrat la Camera Deputaților sub inactivul [PL-x nr.201/2020](#) și care se afla la momentul inițierii, la fel ca și în prezent, la comisiile parlamentare din cadrul

Senatului pentru reexaminare ca urmare a solicitării Președintelui României, exprimată în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție, prin adresa nr. CA/1004/13.11.2020.

În concret, ambele proiecte de lege, respectiv PL-x nr. 359/2021 și PL-x nr.201/2020, privesc modificarea art. 36¹ din Legea nr.350/2001 și urmăresc relaxarea condițiilor pentru ocuparea funcției de arhitect-șef, creându-se astfel posibilitatea ca această funcție să fie ocupată de persoane fără studii de specialitate relevante sau suficiente domeniului (*pentru detalii privind identitatea dintre cele doua proiecte de acte normative a se vedea anexa nr. 3*).

Motivul pentru care Președintele României a solicitat reexaminarea include semnalarea pericolului vulnerabilizării funcției de arhitect-șef prin ocuparea acesteia de către persoane fără studii universitare de licență în domeniul arhitecturii sau în cel al urbanismului: *„În opinia noastră, această perspectivă legislativă creează premisele vulnerabilizării structurii arhitectului-șef de la nivelul acestor unități administrative-teritoriale, cu consecințe pe planul dezvoltării armonioase și durabile a teritoriului național... față de rolul structurii responsabile cu urbanismul conduse de arhitectul-șef, considerăm că este necesar să se reanalizeze în ce măsură acestor provocări specifice de la nivelul comunităților locale le poate răspunde inclusiv o persoană fără studii universitare de licență în domeniul arhitecturii sau în cel al urbanismului, ce deține doar o pregătire suplimentară de tipul pregătirii profesionale continue.”*

În acest context, apreciem nefirească și de neînțeles opțiunea Guvernului de a iniția un nou proiect de lege cu același obiect atât timp cât nu doar avea cunoștința de existența proiectului de lege PL-x nr.201/2020, dar chiar s-a exprimat asupra acestuia prin punctul de vedere nr. 304/06.04.2020 adresat Senatului României.

De asemenea, considerăm nejustificată opțiunea pentru instrumentul legislativ ales pentru modificarea legii 350/2001, respectiv printr-o Ordonanță de Urgență a Guvernului deoarece potrivit jurisprudenței Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 255/2005, Decizia nr. 761.2014, Decizia nr. 859/2015, Decizia nr. 361/2016 ș.a.) s-a reținut că Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: a) existența unei situații extraordinare, b) reglementarea acesteia să nu poată fi amânată, c) urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței. În acest sens, în conținutul avizului înregistrat cu nr. 522/30.06.2021, Consiliul Legislativ subliniază că proiectul legislativ nu este motivat în ce privește caracterul urgent al legiferării: *“Semnalăm că situația extraordinară în baza căreia se promovează prezentul proiect în regim de urgență nu este motivată într-o manieră expresă și neechivocă în Nota de fundamentare și preambulul proiectului.”*

În concluzie, considerăm că prin proiectul de aprobare a OUG se urmărește ocotirea regulilor impuse pentru procesului legislativ stabilit pentru adoptarea curentă a legilor organice și, în fapt, omiterea îndeplinirii exigențelor impuse de către Președintele României prin cererea de examinare amintită mai sus.

II.2 Referitor la soluțiile legislative propuse prin proiectul adoptat de Camera Deputaților pentru aprobarea OUG nr. 79/2021;

II.2.1 Extinderea plajei de recrutare pentru funcția de arhitect-șef în sfera inginerilor în inginerie economică în construcții

Prin dispozițiile OUG 79/2021, specializările care pot ocupa funcția de arhitect-șef sunt completate, printre altele, cu cea de inginer în inginerie economică în construcții, la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor.

“Art. 36.1

(1) Funcția de arhitect-șef este ocupată, în condițiile legii, de un funcționar public, având formația profesională după cum urmează:

a) de arhitect diplomat sau urbanist diplomat, arhitect sau urbanist absolvent cu licență și master ori studii postuniversitare în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, la nivelul județelor, municipiilor reședință de județ, municipiului București și sectoarelor municipiului București;

*b) de arhitect diplomat, urbanist diplomat sau de conductor arhitect, precum și de inginer în domeniul construcțiilor sau **inginer cu specialitatea inginerie economică în construcții**, absolvenți ai cursurilor de formare profesională continuă de specialitate în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și autorizării construcțiilor, la nivelul municipiilor, altele decât cele prevăzute la lit. a), și orașelor;*

*c) de arhitect diplomat, urbanist diplomat sau de conductor arhitect, precum și de inginer sau subinginer în domeniul construcțiilor sau **inginer cu specialitatea inginerie economică în construcții**, absolvenți ai cursurilor de formare profesională continuă de specialitate în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și autorizării construcțiilor, la nivelul comunelor.”*

Atribuțiile arhitectului-șef, în calitate de conducător al structurii de specialitate sunt cele stabilite la art. 36 alin. (12) din legea nr.350/2001, iar acestea sunt următoarele:

“a) inițiază, coordonează din punct de vedere tehnic elaborarea, avizează și propune spre aprobare strategiile de dezvoltare teritorială urbane, precum și documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism;

b) convoacă și asigură dezbaterile lucrărilor Comisiei tehnice de amenajare a teritoriului și urbanism;

c) întocmește, verifică din punct de vedere tehnic și propune emiterea avizelor de oportunitate, a certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire;

d) urmărește punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare urbană și a politicilor urbane, precum și a documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;

e) asigură gestionarea, evidența și actualizarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului;

e¹) transmite periodic Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației situațiile cu privire la evidența și actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism;

f) organizează și coordonează constituirea și dezvoltarea băncilor/bazelor de date urbane;

g) coordonează și asigură informarea publică și procesul de dezbatere și consultare a publicului în vederea promovării documentațiilor aflate în gestiunea sa;

h) participă la elaborarea planurilor integrate de dezvoltare și le avizează din punctul de vedere al conformității cu documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism legal aprobate;

i) avizează proiectele de investiții publice din punctul de vedere al conformității cu documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism legal aprobate.”

Referitor la persoanele care au formația profesională de inginer cu specialitatea inginerie economică în construcții, considerăm că aceștia nu pot ocupa funcția de arhitect-șef, la nivelul niciunei unități administrativ-teritoriale, întrucât în urma studiilor absolvite nu dețin cunoștințele de specialitate și competențele necesare la nivelul funcției de arhitect-șef, care se pot dobândi în prezent doar în programele de studii ale facultăților de arhitectură și urbanism, conform curriculumelor de învățământ ale acestor structuri academice aprobate de autoritățile centrale competente.

Menționăm că prevederile art. 36-36¹ din Legea nr. 350/2001 și art. 45 din Legea nr. 50/1991 stipulează că arhitectul-șef trebuie să dețină cunoștințe și competențe în domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și autorizării construcțiilor.

De asemenea, reiterăm că referitor la aceeași modificare a art. 36¹ din Legea nr. 350/2001, și anume de introducere a inginerului cu specialitatea inginerie economică în construcții în categoria profesiilor eligibile pentru ocuparea funcției de arhitect-șef, a fost inițiat anul trecut un alt proiect de lege dar legea adoptată în acest scop a fost retrimisă Parlamentului cu Cerere de reexaminare din partea Președintelui României, motivele solicitării reexaminării incluzând următoarele:

- *„... această perspectivă legislativă creează premisele vulnerabilizării structurii arhitectului-șef de la nivelul acestor unități administrativ-teritoriale, cu consecințe pe planul dezvoltării armonioase și durabile a teritoriului național.*
- *... considerăm că este necesar să se reanalizeze în ce măsură acestor provocări specifice de la nivelul comunităților locale le poate răspunde inclusiv o persoană fără studii universitare de licență în domeniul arhitecturii sau în cel al urbanismului, ce deține doar o pregătire suplimentară de tipul pregătirii profesionale continue.”*

Sușținem aceste motive și considerăm că sunt necesare măsuri pentru profesionalizarea și consolidarea structurilor de specialitate responsabile din domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, respectiv a instituției arhitectului-șef, și nu acțiuni care le pot vulnerabiliza.

În plus, atragem atenția asupra faptului că soluțiile propuse prin OUG nr.79/2021 se vor crea dezechilibre majore în gestionarea spațială realizată prin intermediul amenajării teritoriale și urbanismului, datorită permisivității conducerii structurilor specializate în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului de către persoane ce nu au pregătire de specialitate corespunzătoare îndatoririlor pe care arhitectul-șef trebuie să și le asume.

Astfel, eforturile depuse de-a lungul timpului pentru adoptarea unor reglementări bazate pe principiile dezvoltării durabile, de promovare a coeziunii teritoriale și de armonizare cu tendințele de dezvoltare locală cu interesele generale ale colectivităților devin inutile, iar străduințele diviziunilor administrative nu vor reuși să îmbunătățească relațiile dintre orașe și sate și nici nu se va reuși reducerea degradării mediului.

Dezvoltarea urbană durabilă are o evoluție dependentă de cadrul legislativ și de deciziile autorităților administrației publice, iar în acest sens considerăm că proiectul de

act normativ ar trebui să fie însoțit de o analiză din care să reiasă cunoașterea consecințelor pe termen mediu și lung precum și impactul specific în procesul de dezvoltare urbană durabilă.

Promovarea unei astfel de soluții legislative, care are un puternic impact asupra interesului public, nu este însoțită de o evaluare preliminară sau de un studiu de impact care să releve, pe lângă implicațiile juridice ale unui astfel de demers, și consecințele pe plan economic, social, ecologic și cultural al soluțiilor propuse.

Totodată, susținem opinia APUR exprimată în cursul procesului legislativ conform căreia angajarea unor persoane fără cunoștințele tehnice necesare în funcția de arhitect-șef, dar și în subordinea acestuia, reprezintă o problemă majoră, cu efecte economice importante, care poate genera vulnerabilitate la corupție, emiterea de autorizații de construire care nu respectă prevederile legale și care afectează securitatea juridică a investițiilor, având ca efect inclusiv cheltuirea ilegală a banilor publici.

De asemenea, susținem opinia AASJR conform căreia ocuparea funcției de arhitect-șef de către o persoană specializată în inginerie economică este echivalentă cu elaborarea și coordonarea proiectelor de arhitectură de către astfel de ingineri, ceea ce, conform art. 9 și art. 24 din Legea nr. 50/1991, constituie infracțiune.

II.2.1 Exercițarea prerogativelor de putere publică de către angajații Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară, fără să aibă calitatea de funcționar public

Potrivit prevederilor introduse de noua Ordonanță de Urgență, personalul de la nivelul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară care realizează activitățile prevăzute de lege pentru arhitectul-șef, exercită prerogative de putere publică și pot semna documentațiile, procesele-verbale, avizele, certificatele și autorizațiile emise sau întocmite în numele autorităților administrației publice locale.

Această construcție juridică este constituită prin derogarea de la regula generală stabilită prin art. 370 din OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ din care se înțelege că prerogativele de putere publică se exercită doar de către funcționarii publici.

Art. 5 din OUG nr. 57/019:

“y) funcția publică - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul exercitării prerogativelor de putere publică de către autoritățile și instituțiile publice.”

Având în vedere natura activităților desfășurate de către arhitectul-șef precum și efectele pe care le produc acestea, dintre care menționăm doar avizarea documentațiilor de urbanism, autorizarea lucrărilor de construcții potrivit legii nr. 50/1991, care au un puternic impact asupra spațiului public, apreciem că exercitarea prerogativelor de putere publică de către persoane care nu au obligațiile corelative funcției publice este o soluție profund greșită și dăunătoare întrucât un raport de serviciu întemeiat pe condiții contractuale negociate nu poate asigura un nivel optim necesar pentru îndeplinirea și respectarea exigențelor legale privind activitatea arhitectului-șef.

De asemenea, art. 36-36¹ din Legea nr. 350/2001 și art. 45 din Legea nr. 50/1991 stipulează că activitățile de emitere a certificatelor de urbanism și autorizațiilor

de construire intră în atribuțiile arhitectului-șef iar funcția de arhitect-șef este exclusiv o funcție publică ocupată obligatoriu de un funcționar public.

Articolul 36¹ alin.(1) din Legea nr. 350/2001 *“Funcția de arhitect-șef este ocupată, în condițiile legii, de un funcționar public, având formația profesională după cum urmează:....”*

Personalul de la nivelul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară nu poate substitui funcția publică de arhitect-șef.

În plus, Planul Național de Redresare și Reziliență, prin măsura R2.3. obligă la modificarea Codului administrativ astfel încât să permită implementarea voluntară de consorții administrative, prin care persoane din aparatul de specialitate al primarului, respectiv, consiliului județean, să poată avea atribuții, inclusiv prerogative de putere publică și în cadrul altor unități administrativ teritoriale (arhitect șef, jurist, economist, etc).

II.2.2 Procedura de atestare a persoanelor care ocupă sau intenționează să ocupe funcția de arhitect-șef

Ordonanța de urgență, în forma adoptată de Parlament elimină obligația ca persoana care ocupă funcția de arhitect-șef să fie atestată de Registrul Urbaniștilor din România. Prin expunerea de motive, această abordare legislativă a fost justificată sub pretextul “deschiderii profesiei” pentru a se crea posibilitatea “realizării cursurilor de specialitate și la nivelul altor furnizori de formare și perfecționare profesională.”

În forma anterioară a Legii nr. 350/2001, art. 36¹ prevedea că „Funcția de arhitect-șef este ocupată, în condițiile legii, de un funcționar public, **specialist atestat de Registrul Urbaniștilor din România,...**”, obligația ca arhitectul-șef să fie atestat de RUR fiind introdusă prin Legea nr. 345/2009.

Privitor la această soluție legislativă, atragem atenția asupra faptului că pot exista repercusiuni foarte grave asupra calității pregătirii specialiștilor deoarece, deși legiuitorul dorește simplificarea procesului de ocupare a funcției de arhitect-șef, acesta pierde din prevedea că elimină, în fapt, singurul filtru de control pe care statul, prin instituția publică a Registrului Urbaniștilor din România, îl putea efectua față de persoanele care doresc să exercite funcția de arhitect-șef.

În opinia noastră, această atestare din partea RUR reprezintă o garanție că persoana care ocupă funcția de arhitect-șef deține calitățile și cunoștințele necesare pentru a îndeplini atribuțiile stabilite de lege în seama ei. Or, cu această ocazie, ne exprimăm îngrijorarea că eliminarea acestei forme de atestare dintre condițiile de ocupare a funcției de arhitect-șef va crește riscul ca această poziție să fie ocupată pe alte criterii decât cele profesionale.

Până în 2020, RUR nu a avut o procedură expresă de atestare a specialiștilor pentru ocuparea funcției de arhitect-șef. Încă de la înființarea RUR (2004) și până în anul 2020, RUR a atestat exclusiv specialiști cu drept de semnătură pentru documentații de amenajarea teritoriului și de urbanism, conform obligației impuse în acest sens de art. 38 alin. (1)-(2) din Legea nr. 350/2001 și cu respectarea prevederilor Regulamentului privind

dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajarea teritoriului și de urbanism, aprobat prin Hotărâre a Consiliului Superior al RUR. Începând cu data de 02.07.2020 și până la 30.06.2021 (data publicării OUG nr. 79/2021), RUR a aplicat Procedura de atestare a persoanelor care ocupă sau intenționează să ocupe funcție de arhitect-șef, aprobată prin Hotărâre a Consiliului Superior al RUR, care este o procedură distinctă de atestarea specialiștilor cu drept de semnătură. Persoanele atestate în baza Procedurii de atestare a persoanelor care ocupă sau intenționează să ocupe funcție de arhitect-șef NU primesc drept de semnătură ci primesc un certificat de atestare care confirmă că acestea dețin cunoștințe profesionale minim necesare pentru exercitarea atribuțiilor de arhitect-șef, acest atestat fiind documentul care confirmă îndeplinirea cerinței de la art. 36¹ din Lege, de a fi „specialist atestat de Registrul Urbaniștilor din România.”

Precizăm că, în perioada 02.07.2020-30.06.2021, RUR a organizat 5 sesiuni de atestare a persoanelor care ocupă sau intenționează să ocupe funcție de arhitect-șef, în urma cărora au fost atestate 113 persoane pentru funcția de arhitect-șef, dintre care: 33 de arhitecți-șefi aflați în funcție și 80 de persoane care intenționează să ocupe funcția de arhitect-șef, rata de promovabilitate per sesiune fiind de 75-100%. Aceste sesiuni de atestare au fost organizate distinct de cele de atestare a specialiștilor cu drept de semnătură, astfel că în perioada 2020-2021 RUR a atestat:

- În 2020: 65 de specialiști cu drept de semnătură și 62 de persoane pentru funcția de arhitect-șef (din care 27 în funcție și 35 care doresc să devină arhitecți-șefi).
- În 2021: 57 de specialiști cu drept de semnătură și 51 de persoane pentru funcția de arhitect-șef (din care 6 în funcție și 45 care doresc să devină arhitecți-șefi).

Referitor la modul de examinare a candidaților, Procedura de atestare a persoanelor care ocupă sau intenționează să ocupe funcție de arhitect-șef are un format operativ eficient, care permite înscrierea exclusiv online a candidaților, desfășurarea în aceeași zi a probelor de examen (proba practică și proba scrisă, cea din urmă fiind test grilă, de tip „open book exam”), desfășurarea examinării online pentru arhitecții-șefi titulari (proba practică și interviu) și asigură comunicarea transparentă a organizării și rezultatelor sesiunilor de atestare, toate informațiile în acest scop fiind actualizate permanent pe pagina de internet a RUR.

Având în vedere cele de mai sus, atragem atenția că datele prezentate în Expunerea de motive a PL-x nr.359/2021, preluate din Nota de fundamentare a proiectului de OUG premergător OUG nr. 79/2021: „Totodată, conform Registrului Urbaniștilor din România (<https://www.rur.ro/specialisti-cu-drept-semnatura>) în perioada 2005-2021 au fost autorizați să exercite profesia doar 1.606 de arhitecți, 312 de urbaniști și 79 de conducători arhitecți, însumând un total de 1.997 de persoane cu studii în domeniul arhitectură/urbanism, dintre care 20 au decedat în cursul anului 2020. Astfel, rămân, teoretic, 1.973 de persoane cu pregătire de specialitate care să deservească 3.228 de unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale (41 județe, 103 municipii, 6 sectoare, 216 orașe, 2.862 comune). Practic însă, din cele 1.973 persoane cu drept de semnătură lucrează la momentul de față în administrația publică locală doar 183, dintre care 180 de arhitecți-șef și 3 arhitecți. ” sunt incorecte iar concluziile sunt eronate. Astfel, conform

datelor RUR, la momentul actual, în urma atestărilor organizate în perioada 2005-2021, sunt:

- 2239 specialiști cu drept de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism, din care 1635 arhitecți, 332 urbaniști, 78 conducători arhitecți și 194 profesioniști din domenii conexe (ingineri, geografi, economiști, sociologi etc.);
- 113 specialiști pentru funcția de arhitect-șef, din care 33 de arhitecți-șefi și 80 de specialiști care intenționează să ocupe funcția de arhitect-șef.

Unii din specialiștii atestați pentru funcția de arhitect-șef sunt și specialiști cu drept de semnătură. Precizăm că specialiștii cu drept de semnătură includ atât coordonatori de documentații de amenajare a teritoriului și de urbanism cât și elaboratori exclusiv de părți de specialitate din cadrul documentațiilor, iar acordarea dreptului de semnătură se efectuează numai în baza verificării competențelor de proiectare ale specialiștilor și numai pentru documentațiile sau părțile de documentații pe care aceștia le prezintă în portofoliu. **Considerăm că pentru ocuparea funcției de arhitect-șef sunt necesare cel puțin competențe de coordonare de documentații de amenajare a teritoriului sau de urbanism, nu doar de elaborare a unor părți din acestea.**

În încheiere dorim să vă adresăm mulțumiri pentru considerarea prezentei solicitări și vă facem cunoscut faptul că vă stăm în continuare la dispoziție pentru orice alte detalii referitoare la aspectele menționate mai sus.

Cu considerație,

Arh. Alexandru Găvozdea,

Președinte Ordinul Arhitecților din România

